

آبونه شرالطی : هریر ایچون
سنه لکی (۴۰۰) آلتی ایلمی
(۲۲۵) ممالک اجنییه ایچون
سنه لکی (۴۵۰) ، آلتی آیلمی
(۲۵۰) غروشدر .

نسخه سی ۷،۵ غروشدر .
سنه لکی ۵۲ عدددر .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خاندنه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولنور . درج ایدله بن
یازیلر اعاده اولماز .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

کتابخانه

۱۳۳۰

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

باش محرر
محمد طاکف

آدوره سن تبدیلینده ایریجه
غروش کوندرملیدر .

مکتوبلرک امضاری واضح
واوقوناقلی اولنی و آبونه
صره نومروسنی محتوی
بولوغنی لازمدر

ممالک اجنییه ایچون آبونه
اولانلرک آدرس لرینک
فرانسزجه یازلمی رجا اولنور .

پاره کوندرلدیکی زمان نهیه
دائر اولدینی بیله لرلی
رجا اولنور

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

[ع: ماده ۱۵۶ - رؤسای روحانيه نك عقد و فسخ ايله توابعتدن اولان نفقه زوجات ، دراخومه و جهاز حقننده كي حق قضالري ملغادر .]
 ماده ۱۵۷ - اشبو قرارنامه نك اجراسنه عدليه و كيلى مأموردر .
 [ع: ماده ۱۵۷ - اشبو قانون تاريخ نشرندن اعتباراً امره الاجرادره .
 ماده ۱۵۸ - اشبو قانونك اجراسنه عدليه و كيلى مأموردر .]

تصحيح . - قونيه مبعوثي تيم حازم افنديك مخالف اولديني ماده لك بغير نيك نوموسوي ياكيش يازيلشدر . مخالف قالديري ماده لك (۱۰۳) و (۲۱۸) و كل ، (۱۰۴) و (۱۲۸) در . ۹۱۰ نجى نسخه نك او صورتله تصحيح اولغسي رجا اولونور .

مخاربه حاله رينه داور

موسى جبار الله افنديك بولشور بكارم موجب توقيفي اولونه كتابنده

۲

(۱۳۴) عهد حقوقلري قرآن كريمده ، شريعت اسلاميه ده هر حقوقدن زياده ، حتى دين قارداشلكي حقوقلرندن زياده معتبردر .

« الاويد المسلمين على من سواهم واحده ، ويسى بدمهم ادناهم ، سنت قطعيه سنك افاده سنه كوره ، الك ادنى مؤمنك عهدي ده ، امانى ده معتبردر . بر فردك عهدي ، بر فردك تأميني هر خصوصده هر وقت معتبر اولور . » ويسى بدمهم ادناهم ، جمله نبويه سنك افاده سي بودر . الانفال سوره سنك سوكننده (وان استصروكم في الدين فعليكم النصر الا على قوم بينكم وبينهم ميثاق) آيت كريمه سنده كي استثنا جمله سنك افاده سنه كوره ، عهد حقوقلري دين قارداشلكي حقوقلرندن زياده معتبردر . تعارض صورتلرنده عهد حقوقلرينه رطيت استثنا جمله سيه واجب قيلنمشدر .

نه بويوك بر رطيت ، نه بويوك بر امانت ا هيچ بر دينده ، هيچ بر سياسته بولونماز بر علويت ، بر حقايت ا

معاهدلك كنديلري عهد حقوقنه خيانت ايجزل ايسه ، عهدلريني نقض ايلرلرسه اهل اسلام عهد حقوقلريني دين حقوقلرندن زياده اولوق اوزره معتبر عد ايدر .

(فاستقاموا لكم فاستقيموا لهم) آيت كريمه سنك ده فرماني بودر .

عهد حقوقلري ديمك : بروقت دشمن اولوب ده سوكره يا ضرورت قوتيه ، يا خود مصاحبت ملاحظه سيه . عهد ايتش مشرك معاهدك حقوقلري ديمكدر . يوقسه هموم انسانلرك انسان اولوق شريفه حقوقلري ، حرمتلري ، حرمتلري حقننده اهل اسلامك عقيدده سي بو كتابك اوچنجي ماده سنده بيان اولونمشدر . انسانلرك حقوقلرينك حرمتلرينك عصمتي ،

نكاح فاسد ايله منكوحه اولوبده تفريق ايديلن ويا زوجي وفات ايدن حامل قادينلر حقننده دخی جايددر .

ماده ۱۴۵ - مواد سابقه ده محرر عدتك مبدأى ، طلاق ويا فسخك وقومي ويا زوجك وفاتيدر . ولو كه زوجه بو حاله مطلع اولماسون .

ماده ۱۴۶ - عقد صحيح ويا فاسدده اجتماع ويا تقرب ايله تا كدندن اول طلاق ويا فسخ وقوع بولورسه عدت لازم كلز .

ماده ۱۴۷ - بر معتد نك زوجي وفات ايتسه رجعيده ، عدت طلاق منهدم اولور ويكيدين عدت وفات بلكه مسي لازم كلير . اما طلاق باشنده لازم كله يوب عدت طلاق اكمال ايدر .

ماده ۱۴۸ - موسويلرده على الاطلاق عقد صحيح ويا فاسدده طلاق ويا فسخ ويا زوجك وفاتي وقوعنده عدت لازم كلير . مدت عدت طقسان بر كوندر . شو قدر كه حامل ويا ذات ولد اولان قادينك عدتي چوجغني ايكي باشني اكمال ايدنجه يه قدر امتداد ايلر . چوجغك وفاتي حالنده عدت تاريخ وفاتدن اعتباراً طقسان بر كوندر .

ماده ۱۴۹ - عيسويلرده مدت عدت على الاطلاق قرقدين اعتباراً برسنه در . مكر كه وضع حمل ايتش اوله .

فصل نالي : معتد نك نفهسي معتددر

ماده ۱۵۰ - معتد نك نفهسي زوجي اوزرينه لازم اولور .
 ماده ۱۵۱ - ماشزه اولديني حالده تطليق اولنان قادينه نفقه عدت لازم كلز .

ماده ۱۵۲ - زوجي وفات ايدن قادين ايجون نفقه عدت اولماز . كرك حامل اولسون ، كرك اولماسون .

ماده ۱۵۳ - قضاء ويا رضاء نفقه تقدير ايدلمكسزين مدت عدت منقضي اولسه نفقه ساقط اولور .

ماده ۱۵۴ - نفقه مقدره دن متراكم مقدار احد زوجينك وفاتيله ساقط اولماز .

مواد شتي

ماده ۱۵۵ - اشبو قرارنامه ده غير مسلملر حقننده استثنا بيان اولنان احكامه مخالف اوليان مواد صراحت مخصوصه اولدجه اونلر حقننده دخی جايددر .

[ع: ماده ۱۵۵ - اشبو قانونده غير مسلملر حقننده استثنا بيان اولنان احكامه مخالف اوليان مواد صراحت مخصوصه اولدجه اونلر حقننده دخی جايددر .]

ماده ۱۵۶ - رؤسای روحانيه نك عقد و فسخ ايله مستيمانندن اولان نفقه زوجات ، دراخومه و جهاز حقننده كي حق قضالري ملغادر .

(وما كان لمؤمن ان يقتل مؤمناً الا خطأ ومن قتل مؤمناً خطأ فتحرير رقبة مؤمنة ودية مسلمة الا اهله الا ان يصدقوا . فان كان من قوم عدو لكم وهو مؤمن فتحرير رقبة مؤمنة . وان كان من قوم بينكم وبينهم ميثاق فدية مسلمة الى اهله وتحرير رقبة مؤمنة . فمن لم يجد فصيام شهرين متتابعين توبة من الله . وكان الله عليماً حكيماً .) بوايت كريمه نك غايت آجيق بيان وافاده سنه كوره ، كرك يهودى ، كرك نصرانى ، كرك مشرك معاهدك قانى هر حقوقه مؤمنك قانى كيدر . حرمقى ، عصمقى دشمن مؤمنك قانندن زياده در . دشمن قومدن بر مؤمن خطأ قتل اولونورسه مؤمن رقه آزاد ايتك واجب اولور ، ديت واجب اولماز . دوست مؤمن قتل اولونورسه رقه آزاد ايتك واجب اولور ، ديت تسليم ايتك واجب اولور ؛ لكن مقتولك اولياسى اسقاط ايدرسه ديت ساقط اولور . اما معاهد خطأ قتل اولونورسه ديت واجب اولور ، ساقط اولماز ، رقه آزاد ايتك واجب اولور ؛ عاجز قاليرسه ايكي آي كفارت ده واجب اولور .

عهدك قوتى شريعت اسلاميه ده بو قدر شديد در .

(۱۳۷) بوقاريدہ ذکر اولونان (والذين آمنوا ولم يهاجروا مالكم من ولايتهم من شئ حتى يهاجروا في سبيل الله وان استنصروكم في الدين فمليكم النصر الا على قوم بينكم وبينهم ميثاق) آيت كريمه سنده كي غايت اهميتلى استنا مناسبيله عهد حقوقلرني بيان ايتدك . بوراده بيان وحلى مطلوب مهم بر مسئله وارد .

مثلا انگليز دولت وملتك توريكه دولت وملتنه محارب بولونديني شوزمانده توريكه حكومتى هندستان مسلمانلرينه مراجعتله نصرت طلب ايدرسه بارديم ايتك هندستان مسلمانلرينه واجب اولورمى ؟ ياخود هندستان خلقيله انگليز دولتى آره سنده عهدك ، ميثاقك وجودينه كوره ، آيت كريمه ده كي استنا حكيمله ، هندستان مسلمانلرينك يارديمدن امتناعلرى جائز اولورمى ؟

رومانوف دورنده روسيه حكومتى توريكه دولتيه واسلام مملكتلريله محارب ايدى . بوندن سكره ده بوقومشوا ايكي دولت آره سنده محاربه اوله بيلير . روسيه مسلمانلرى دولتك اصل اعضا الزيدر . دولتك معاهدهسى بوتون اعضالرينى شامل اولقى قوتيله عهد حقوقى ، ميثاق قوتى مسلمانلرك ذمتده الهه قائمدر . بناء عليه اولكى محاربه لرده روسيه مسلمانلرينك حاللرى نهايدى ؟ دين فرمانيله عمل ايدوب توركلره اووقت يارديم ايتك مى بزه واجب ايدى ؟ ياخود عهد وميثاق قوتيله نصرتدن امتناع ايتك ده جائز مى ايدى ؟ فرض ايدم كه بوندن صوكره روسيه حكومتى توريكه دولته حرب آجدى . توريكه حكومتى او تقديرده روسيه مسلمانلرندن نصرت طلب ايدرسه بزم وضعيتمنز ناصل اولاجقدر ؟ بوراده درت احتمال وارد : ۱ - قرآن كريمك آيت كريمه لرني

قيمتى ذاتيدر . عهد اولسه ده ، اولسه ده هر انسانك ، هر ملتك هر حقى ، هر حرمقى هر يرده هر وقت هر خصوصده معصومدر . (ان الدين عند الله الاسلام - يا ايها الذين آمنوا ادخلوا في السلم كافة) كې آيت كريمه لرك افاده لرى ، ارشادلرى بودر .

بر آدم سلام ويررسه ، سلم و صلح القا ايدرسه ايمان حقوقلرني ، امنيت حقوقلرني مطلقاً حائز اولور . (ولا تقولوا لمن اتى اليكم السلام لست مؤمناً) آيت كريمه سى اوچ قرائت جهتيه اوچ آيت حكمنده اولوب سلام ويرن ، سلم القا ايدن آدمك ايمان حقوقلرني ، امنيت حقوقلرني حائز اولدينه البته شاهددر . يعنى حرريت و امنيت حقوقلرى اسلاميت نظرنده يالكنز عهد حكيمله دكل ، بلکه سلام ويرمك بر كتيه ده تأمين قيلير .

حقوق خصوصلرند اسلاميتك ثباتى اعتناسى ، بو قدر قوتليدر . و اذا قال الرجل لرجل لا تخف فقد امنه . و اذا قال مترس فقد امنه . فان الله يعلم الا لسنه ، لا تخف ، مترس ، خوف ايمه كې خطا بلرك بريه امنيت و عهد حقوقلرى ثابت اولور .

دشمنلكى سبق ايدوب بالآخر عهد ايتمش بر آدمك ، بر قومك خيانتى ، غدري علامتلك بريه ، قريه لرك دلالتيله محتمل اولور ايسه شو تقديرده غدر بوليله كندى عهدينى نقض ايتك اهل اسلامك شرفه ، هزنته مناسب و جائز اولماز . بلکه اعلان و اخبار ايتدكدن صوكره عهدينى نبذ و نقض ايتك - مصلحت اولور ايسه - اسلاميت ادبته ده مناسب اولور . (واما تخافن من قوم خيانة فانبذ اليهم على سواء ان الله لا يحب الخائنين) خيانتلرى محتمل اولورسه اعلان و اخبار ويروب عهدكى ترك ايدوب بيليرسك ، ديمكدر .

(۱۳۵) عهد حقوقلرى معاهدلرك يالكنز كنديلرينه منحصر اولمايوب ، بلکه آنلره وجهاً من الوجوه مناسب و علاقيسى اولان بيطرف آدملره شامل اولور .

(فان تولوا فخذوهم واقتلوهم حيث وجدتموهم . ولا تخذوا منهم ولياً ولا نصيراً . الا الذين يصلون الى قوم بينكم وبينهم ميثاق) آيت كريمه سى نسا سوره سنده در . يعنى منافق دشمنلريكنز صلحدن اعراض ايدوب دشمنلكده اصرار ايدلرلرسه حقوقلرينك امنيتى زائل اوله رق قانلرينك وماللرينك عصمقى قالماز ، قنللى مشروع اولور . لكن منافق دشمنلريكنز ، سزك معاهدلركزه التجا ايدلرلرسه يعنى سزكه قتال ايتيوب بلکه بيطرف قاهره معاهدلركز طرفه ميل ايدلرلرسه قنللى جائز اولماز ؛ معاهدلركز كې بوتون حقوقلرى معصوم اولور . يعنى عهد حقوقلرى يالكنز معاهدلره دكل ، بلکه مجاورلرينه ، معاهدلرك دوستلرينه ده سرايت ايدر .

(۱۳۶) معاهدك حكيمى هر خصوصده ، دم خصوصلرند مؤمنك حكيمى كې در .

جامعه اسلام ضررینه آلت اولق ذلتلرندن ده خلاص اوله بیلیر، اسلام دولترینک ضررینه آلت اولماز، اسلام دشمنلرینک سوادینی ده تکثیر ایتمز .

(۱۴۰) اسلام ملتیرینه، اسلام چوجقلرینه بویله بر وضیعت ناصیل تأمین قیلیر؟ بوکون بوتون صراحتله سویله نوب آجیق صورتده حل اوله جق مهم مسئله لرك الك مهمی بودر . بومسئله بوتون اسلامیت دنیاسی ایچون بوکون اک مهم مسئله در .

(۱۴۱) هر دولتده هر یرده دولت ورطنتک دایه وفائده سنه اولق اوزره بومسئله مطلوب صورتده هم اسلامیت فائده سنه ، هم دولت و وطن مصلحتلرینه موافق بر نظام اولق اوزره البته حل اولونه بیلیر . بکا قالیرسه تدبیر یالکیز بودر . هر نه قدر آغیر ایسه ده طوغر و تدبیر بودر . بوکتابک بوتون ماده لری شو تدبیر لرك معقول و صاعلام اساسلریدر ، یا خود او تدبیرک القباسیدر .

(۱۴۲) قرآن کریم جهله لری اهل اسلامک یقین و قطعی اعتقادلرینه کوره عادی بر جهله اولمایوب بلکه الهی بر جهله در . بناء علیه قرآن کریم جهله لریک هر جهته بوتون خصوصیتلرینه اعتبار ایتمک ، نکته لریک هر برینه تمامیه دقت ایتمک هر حالده لازمدر . (مالکم من ولایهم من شیء) جهله سیله (مالهم من ولایتمک من شیء) جهله سنک افاده لری ، معنالی آره سنده البته فرق واردر ؛ همده فرق لری بویو کدر . (مالکم من ولایهم من شیء) جهله سنک معناسی : ایمان ایدوبده هجرت ایتمش آدم لرك ولایتلرندن سزه بر فائده ، بر نصیب یوقدر . دولتلرنده ، وطنلرنده محبوسیت جهته لری اوله آدم لرك ذمتلرینه هیچ بر وظیفه مترتب اولماز ، دیمک کی اولور . لکن اوله آدم لرك کندی لری سزدن نصرت طلب ایدر سه نصرتده بولونمق سزه واجب اولور . (وان استنصروکم فی الدین فلیکم النصر) آیت کریمه سنک افاده سی بودر . یعنی سزک ولایتکزدن اوله آدم لرك نصی لری واردر .

ایمان ایدوبده هجرت ایتمش آدم لرك قوتلری بولونور سه اسلام دولت و ملتیه نسبتله اوله آدم لرك ذمتلرینه هیچ بر وظیفه مترتب اولماز . لکن عاجز قالوبده نصرت طلب ایدر سه نصرتده بولونمق البته واجب اولور . ولایت اسلامیه دن نصی لری وار دیمکدر . یعنی قوت سریر لری ، همت کرسیلری اوزرنده متمکن اسلام دولتی نصرت طلب ایتمز ، لکن نصرتده بولنور ؛ ا کر میثاق قائم دکل ایسه .

انفال آیت کریمه سنک معناسی بویله اولور سه روسیه مسلمانلرینک ، هندستان مسلمانلرینک سیاسی وضعی لری حقنده بو آیت کریمه بر بیان اولابیلیرمی ، اولمازمی ؟ بر یوزنده کی اسلام ملتیرینک ، اسلام مملکتلرینک سیاسی وضعی لری حقنده قرآن کریمک حکیمانه بر تدبیری وارشادی وار ایسه احوالده قرآن کریمک تدبیر وارشادینی بز بوکون بیان ایدم .

انکار ایتمک ؛ ۲ - ایمانده طورمقله برابر ، تورکیه دولت اسلامیه سی اوزرینه هجوم ایتمک ، روسیه خرسیتیانلریله برابر تورکیه مسلمانلرینه حرب آجیق . ان شاء الله بوندن سوکوره روسیه مسلمانلری شو ایکی احتمالک هیچ برینی ارتکاب ایتمز . ایمانلری ده ، انسانیتلری ده بو ایکی جنایتک هر هانسی برینی ارتکابدن روسیه مسلمانلری منع ایدر . جسارت مدنی لری ده بوندن سوکوره ان شاء الله کفایت ایدر . ۳ - ذین حکمنه توفیقاً تورک لره یاردیم ایدوب دولتک عهدینی بوزمق ، محاربه به اشتراک ایتمه یرک دولت ایچنده بویوک بر اختلال چیقارمق . بویله بر احتمال اهل اسلامک هیچ برینه فائده ویرمز . اهل اسلامک حضور و امنیتنی خراب ایدر . بویله بر احتمال قائم اولسه یدی ، دولتک اعضاسی اولمقدن ، هر یردم هر ملتک راحت راحت یاشامق نعمتلرندن اهل اسلام محروم قالیر ایدی . بو احتمالک بویله فنا نتیجه لریخی تمامیه قایمق تدبیر ایله اولابیلیر . آیت کریمه ده استئنا جمله سی بلاغت اعجازیه شاهده اولق اوزره حکمت لسانیه نازل اولمشدر . ۴ - دورت احتمالک ک قریبی : دولتک عهدینه ، میثاقک حقوقلرینه تمامیه رعایت ایدوب روس طرفندن ده ، تورک طرفندن ده اعتزال ایدوب بیطرف قالق آیت کریمه سی یاقنه کوره استئنا جمله سنک معناسی ده ، مساقی ده ، افاده سی ده بویله اوله بیلیر . چونکه استئنا حکمیه بو تقدیرده نصرت واجب اولماز ایسه ده نصرت طلب ایدن اوزرینه هجومک جوازی شارع حکیم علیه الصلوة والسلام حضر تلرینک لسان حکمتلرینه البته اسناد اولونه ماز . استئنا افاده ایدر سه یالکیز بیطرف قاله جق قدرینی افاده ایدم بیلیر .

استئنا جمله سی حقنده بتم شو بیانم بلکه دوغور بودر . دوغور اولور سه شوکتابک (۱۰۶) نجی ماده سنده کی دعوام اساس جهته لری ثابت اولور . بوندن سوکوره بیان قلنه جق ماده لری بونی دهها زیاده اثبات وایضاح ایدر .

(۱۳۸) بویله مسئله لری تام صراحتله سویله مک ، یازمق و قی ، کونلری ، ساعتلری ، دقیقه لری ایریشدی . هر حالده اسلام مملکتلرینک ، اسلام ملتیرینک سیاسی وضعی لری هر یرده فائب قادر ، سیاست ساحه لرنده اهمیتلری غایت آزددر ، بلکه هیچ یوقدر . دولتده امین اعضا اولق وظیفه لرینه ایمانلرینک وظیفه لرینی کوزل و معقول صورتده تألیف ایدم بیلیمک تدبیر لرندن اسلام ملتیرینک ، اسلام مملکتلرینک هر بری عاجز ایدی ، شیمدی ده عاجزدر .

(۱۳۹) اسلام ملتیرینک هر بری ، مدنی دولت لرك هر برنده تام حقوق و امنیت حائر اعضا اولابیلیر . ملت اسلامیه فرد لریک هر بری ، زده اولور سه اولسون ، دولتک تام حقوقی اهلیدر ، مملکتک امین بر اولادیدر . دولتیه خیانت ایتمز ، وطنه ضرر ویرمز . دولتده اعضا اولق صفتیه برابر سیاسی بر اهمیت ، سیاسی واجتاه بر قدرت اکتساب ایدم بیلیر سه

فعالیت ایدن ہیٹلر بلا تفریق جنس و مذهب ، هر کسه هر لسانله خرن - یستیانلغی تلقینه و خریستیانلغی قبول ایتدیرمکچالیشیرلر . اختیار اولنان فدا کارلقلره و اقتحام اولونان مشکلاته نسبتله بو هیٹلرک احراز ایتدیکی موفقیتلر اهمیتلر بر جوق یرلرده هیچ منابه سنده اولمقله برابر خریستیانلغک پروپاگاندا جیلری منسوب اولدقلری تشکیلاتک قوتنه و استناد ایتدکلری ملترک کندیلرینه هر یرده ابراز ایتدیکی حمایه و معاونته کوره نهرک فعالیتلرینی ادامه ایدرلر .

بز برایکی مقاله ده خریستیانلغک نشرینی در عهده ایدن تشکیلاتک فعالیتلرینی تصویره ، خریستیان ملترک دینلرینی نشره نه قدر اهمیت یردکلرینی ایضا حه چالیشه جغز . مقصد من مسلمانلری ایقاظ و فعالیت دینییه دعوتدر . خریستیان میسیونرلکی اوج دوره یه انقسام ایدر : قرون اولی ، قرون وسطی ، قرون اخیره میسیونرلکلری . خریستیان میسیونرلکلکنک قرون اولی دوری خریستیانلغک آسیای صغراء ، تراکیا ، یونانستان ، مصر ، روم ، آفریقا ، اسپانیا ، غول و بوکی یرلرده انتشارینه مصادفدر . بشنجه عصر میلادیده خریستیانلق طبیعت پرستشکارلغک وحشی بر شکلله متدین اولان بر جوق اوروپا ملترینه نفوذ ایتش بولونیوردی . بوسیره لرده ایرلند ، اسقوجیا ، انکلتره و سائر ملکتلرده خریستیانلغی قبول ایتشد . سکزنجه عصر میلادیده خریستیانلق (اسقاندونیا ویا) یه ده حلول ایتدی . مع مافیاه اون اوچنجه عصر میلادینک اوائلنده روسیالیر ، لیتوانیالیر آره سنده قربان اولارق انسان قانی دو کولیور ، اون دردنجی عصر میلادیده لاپلر آره سنده خریستیانلغک انتشاری باشلا یورسده آنجق ایکی عصر سوکره احراز حاکیت ایدیوردی . اون دردنجی عصرک مبادیسندن اعتباراً خریستیانلر اسلام عالمده خریستیان میسیونرلر کوندردرک مسلمانلری کندی دینلرینه دعوته قرار یرمشلر و بر طرفدن اهل صلیب محارباتی دوام ایدیورکن دیگر طرفدن نسطوریلرک بغداد ، نصین ، و سائر یرلرده ، از جمله هندستانک (مالابار) ساحلنده ، سیلان آطه سنده ، بحر خزر جوارنده بولونان میسیونر تشکیلاتی تقویه اولومشدی . ۱۲۴۵ سنه میلادیه سنده (روما) دن کوندریلن ایکی هیٹدن بری ایرنده بولونان موغول باش قوماندانی ، دیگرری تانارستانه عزیمتله اوقتای خانک خاقلرینی خرن - یستیانلغه دعوت ایتک اوزره یوله چیقمشدی . (۱۲۵۳) سنه میلادیه سنده فرانسه قرالی بومساعی بی تأییداً دیگر بر میسیونر هیٹق کوندرمش و ۱۲۷۳ سنه سنده بر میسیونر هیٹله برلکنده سیاح (مارقوبولو) (قوبلای) خانی زیارت ایدرک خریستیانلغی نشره چالشمشلر ، (به کین) قدر کیتشمشلر و (انجیل) ایله (زبور) تانارجیه ترجمه ایدرک یرلردن کندیلرینه یاردیم ایدرک آدملر بولمغه باشلامشلردی . برمدت سوکره میسیونرلک اهمیت عظیمه کسب ایتش (۱۴۸۸)

(۱۴۳) عهد ، قرآن کریم حکمنه کوره ، شریعت اسلامیه نظرلنده غایت مؤکد اولمق اوزره معتبردر . معاهد طرفندن خیانت ، یا خود نقض بولونماقجه عهدک هیچ برینی اسلام نقض ایتمز .
(فاستقاموا لکم فاستقیموا لهم - و اوفوا بعهدالله اذا عاهدتم . ولا تنتقضوا الایمان بند توکیدها وقد جعلتم الله علیکم کفیلاً . ان الله یعلم ما تفعلون .)

(۱۴۴) لکن اهل اسلامک همیسی ذمت ، عهد و نسبت خصوصلرلنده بردر . اسلام دولترینک بری اجنبی دولترک بریله معاهده عقدا یدرسه بو معاهده عموم اهل اسلامک معاهده سی کی اولور ؟ (معاهد کندی عهدینی نقض ایدرسه بو نقض اهل اسلامک عهدینی نقض ایتش کی اولور ؟) معاهد کندی عهدینی نقض ایدوب اسلام دولترینک برینه حرب اعلان ایدرسه اسلام دولترینک و اهل اسلامک هر برینه حرب اعلان ایتش کی اولور . اسلام دولترینک برینه دشمن اولان اجنبی بر دولت اسلام دولترینک هر برینه البته دشمن اولور .
« ذمة المسلمین واحدة الا وید المسلمین علی من سواهم واحدة » شو قطعی حدیثلرک غایت آجیق افاده لرینه کوره عموم اهل اسلامک ذمتی بردر . برینک ذمتی نقض اولورسه دیگرینک ذمتی نقض قیلنمش اولور . شو قطعی حدیثک صوک جمله سنک افاده سنه کوره بوتون اهل اسلام بر قولدر « وهم ید علی من سواهم » اسلام دولترینک برینه حرب اعلان قیلنوب دشمن هجوم ایتدی ، بر قول اولوب (یعنی ال برلکیله) مدافعه ایتک اهل اسلامک جمله سنه فرض اولور .

۱۴۱ نجی ماده ایله بوماده ترکیب قیلنیرسه ۱۴۲ نجی ماده ده کی سؤالک آجیق بر جوابی چیقار . شو اوج ماده اعانه سیله اهمیتلی بر مسئله بلکه حل اولور .

سیدالرشاد

بوماده لزرکه ارض اوزرلنده کی بوتون مسلمان ملترک کرک کندی آره لرلنده ، کرک سائر ملترلره اولان بوتون مناسبتنده دینی نقطه نظرلر دن حقوق اساسیه سنه تعلق ایدر یک مهم مسأله تماس ایتدیکی جهتله جدأ بر اهمیت مخصوصه بی حائر و اسلام علمسای طرفندن حقیقه تدقیق اولنهرق رد ویا قبول ، تصدیق ویا تقریر ایدیله لایق مواددر . بز بونی یالکنز نقل ایله اکتفا ایدیوروز .

میسیونرلک

خریستیانلق عالمک اک جوق اهمیت یردیکی ایشلردن بری خریستیانلغی چار اقطار جهانده نشره چالشمق قدر . دنیانک بوتون مراکز مدنیه سندن باشلا یرق اک اوجرا کوشه لرینه قدر توسیع